משמשין ממשמשין גמרינן • *מיהו מת מעטה גופיה ילפינן מעגלה ערופה כדאיתא בפ"ב דמסכת ע"ז (דף כט: וסם) וא"ת ושורו של מת מי גרע מהקריבין דאמרי' בהשור והרוטב (הולין דף קכב:) דבר שורה שור אדם טוהר ומפני מה אמרו טמא מפני שלא יעשה אדם משור אביו ואמו שעתידין לחמור אומה ליכא איסורא דאורייתא ומפרש ר"ת דאע"ג דאסור מדאורייתא הואיל כו אלא מפני עומאה משום דחמירא להו לאינשי עומאה מאיסורא כדאשכחן בסוף כילד טוען (פסחים דף פה:) הפיגול והנותר מעמאין את הידים משום חצדי כהונה ומשום עללי כהונה אע"ג דבלאו הכי איכא לאו דבל תותיר* : **נתנו** לספר . תימה תקשה נמי לאביי דנקט האורג דמשמע אבל ייחד לא והמ"ל הכא בדאיתא שיטי מעשה דהא אין כלי שולה מעומאתו אלא בשיטי מעשה וכן ההיא דנפש שבנאו לשם חי דימום אחד לשם מת משמע דיחוד בלא הוסיף לא מהני מדפריך מינה לרבא ולאביי ניחא וכן מדנקט כיס שעשאו להניח תפילין ולא נקט יחדו וכופף שאור שייחדה ליסיבה דפ' אלו עוברין (שם דף מה: וסם) וסדין שעשאו וילון דהקומץ רבה (מנחות דף כד: וסם) הכך נמי בדאיתא שיטי מעשה מיהו קשה דא"כ בלא נתנו לספר נמי מיטר מן המדרס [ב] אי איכא שיטי מעשה ומהיא דהיו אביו ואמו מורקין בו כלים משמע דבזריקה בעלמא בלא שום מעשה מהני לאביי ע"ל דייחוד דדיבור בעלמא לא מהני אלא א"כ נעמו ואמר זה יהיה למת ולספר והא דנקט האורג אלא דוקא אלא משום רבותא דרבא דאע"ה שרי : **מותר** המת ליורשין . תימה אי בנבו מעות מזוי לאריגא מי איכא למ"ד ואי בנבו בגדים איכא יעשה דימום לקברו הא אי אספר לקטוא דאסור בהנאה כי ההיא אינעלא דמילתא דאפרסוה אמיתא בפ' אלמנה ביבמות (דף סו:) וא"ל דפרסוהו שאני א"ל מעות עדיפי מטוזי לאריגא משום דחזו למיקני בהו כל מילי : אע"פ

משמשין ממשמשין גמרינן, לאפוקי עגלה ערופה דהיא גופה קדושה ואביי מ"מ לא גמר מעבודת כוכבים אמר לך מידי. דאורחה ממידי דאורחה גמרינן, לאפוקי עבודת כוכבים דלאו אורחא : (סימן כפ"ה נפש"ה דחציב"א נכים"א דאומנ"א) **מתני'** *כפה שהוא טמא מדרס ונתנתו לספר טהור מן המדרס אבל טמא (*מגע מדרס) אימא "ינתנו וכרכו" למה לי נתנו וכרכו? כדרב חסדא דאמר רב חסדא יהא *סורא דאומניה למיצר ביה תפילין וצר ביה אסור למיצר ביה פשיטי אומניה ולא צר ביה צר ביה ולא אומניה שרי למיצר ביה פשיטי ולאביי דאמר *הזמנה מילתא היא אומניה אע"ג דלא צר ביה, צר ביה: אי אומניה אין, אי לא אומניה לא **אע"ש** נפש שבנאו לשם חי מותר בהנאה הוסיף בו דימום אחד לשם מת אסור בהנאה הכא במאי עסקינן דדרמא ביה מת, אי הכי מאי אירא "הוסיף", כי לא הוסיף נמי? לא צריכא 'אע"ג דפנייה', אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא 'אם היה מכירו חולצו ומותר *אע"ש החוצב קבר לאביו והלך וקברו בקבר אחר הרי זה לא יקבר בו עולמית התם משום כבוד אביו הכי נמי מסתברא דקתני סיפא רבן שמעון בן גמליאל אומר אף החוצב אבנים לאביו והלך וקברו במקום אחר הרי זה לא יקבר בהן עולמית אי אמרת בשלמא משום כבוד אביו שפיר אלא אי אמרת משום 'הזמנה', *טווי לאריגה, מי איכא למאן דאמר, אע"ש קבר *חדש מותר בהנאה, המיל בו נפל אסור בהנאה המיל אין, לא המיל לא, הי"ה דאע"ג דלא המיל, ולאפוקי מדרבן שמעון בן גמליאל דאמר "*אין לנפלים תפיסת הקבר" קמ"ל, אע"ש *מותר המתים - למתים, מותר המת ליורשו הכא במאי עסקינן שנבו מחיים, הא לא תני הכי דתנן* "מותר המתים למתים, מותר המת ליורשו ותני עלה כיצד: נבו למתים סתם זהו "מותר המתים למתים" נבו למת זה זהו "מותר המת ליורשו" וליטעמיך אימא סיפא שבא אליהו *ר' נתן אומר יעשנו דימום על קברו או זילוף לפני מטתו אלא אביי מתרץ לטעמיה ורבא מתרץ לטעמיה דאביי מתרץ לטעמיה דר"ע הזמנה מילתא היא ת"ק סבר דחזי ליה תפים, דלא חזי ליה לא תפים ור"מ-מספקא ליה אי תפים אי לא תפים הלכך "לא יגע בהן עד שבא אליהו" ור' נתן פשיטא ליה בנבאי תפים הלכך יעשה דימום על קברו ורבא מתרץ לטעמיה לכ"ש הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר כי בזו ליה אחרלי מחיל זילוחיה גבי יורשין ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל הלכך לא יגע בהן כו' ורבי נתן פשיטא ליה דלא מחיל הלכך יעשה דימום על קברו או זילוף לפני מטתו אע"ש היו אביו ואמו מזרקין בו כלים, מצוה על האחרים להצילן

התם

בו עולמית . פריך רבא התם לאו משום דהזמנה מילתא היא אלא משום כבוד אביו ת"ש מותר המתים למתים מותר המת ליורשו כיצד נבו למת סתם זהו מותר המתים למתים נבו למת זה זהו מותר המת ליורשו ד"מ אומר לא יגע בהן עד שיבא אליהו ר' נתן אומר יעשה דימום על קברו או זילוף לפני מטתו רבא מתרץ לה כולה לטעמיה ואמר כולי עלמא הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר זה המת זכה בהו בכולהו וכי מבטי ליה יורשין ומשייריה מידי מהני דנבו להו לחברייהו לשיכך אמר מותר המת ליורשו ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל לשיכך תני לא יגע בהן ר' נתן פשיטא ליה דלא מחיל

מפשמשין. של מת: **ממשמשין.** של עבודת כוכבים: **גמרינן.** דלא מיתסרי בהזמנה דהאי קרא דאבן עבדו אם במשמשי עבודת כוכבים מוקמינן ליה בסמ"ע ע"ג (דף מח:) דתניא אבד תאבדון את כל המקומות שנשתמשו בהן לע"ז. הכתוב מדבר, דאינו מקומות ממש לא מיתסרי דכתיב אלהיהם על הרים ולא הרים אלהיהם, יכול יהו נאסרין מיד משעת הזמנה ת"ל אבן עבדו אם מתשמיש ואילך: **מידי דאורחיה.** שדרך היהודים לעשות כן אבל ע"ז אסורה לעבוד אף לבני נח הלכך לא מיתסרא תשמיש דידה בהגאה [א](אף) בהזמנה דילמא מהדרי בהו ולא משמשי בהו עבודת כוכבים: **כפה.** לעיף: **שהוא טמא מדרס.** שאף הוא ראוי למדרס פעמי' שמקפלתו ויושבת עליו לא נשמעת ראשה עליה: **ונתנתו לספר.** תורה: **מסור מן המדרס.** בלא שום טבילה דבמיל ליה שם מדרס דאומרים לו "עמוד ונעשה מלאכתנו" ואינו מטמא עוד אדם וכלים אבל שם כלי עליו אלף מטפחת הספרים מטמאות טומאה במגע וזה הרי נגע בעצמה בעודו מדרס וכשאבד שם מדרס ממנו מ"מ עדיין כלי הוא ונשאר עליו טומאת מגע שהרי הוא ראוי לה [מדקתני 'טהור מן המדרס' בהזמנה בעלמא אלמא הזמנה מילתא היא]: **ס"ג ל"ל נתנו וכרכו כדרך הפרק.** כלומר למה לי תרוייהו, היכי בכרכו לאודויה דהא איכא מעשה ומשני כדרך חסדא דאמר תרוייהו בעינן, דכרכו: **תקרלי** בעלמא הוא דהוא: 'קומנים ולא גר ביס'. הזמנה לאו מילתא היא לגר ביס ולא לאומניה תקרלי בעלמא הוא, ואביי פליג עליה דרב חסדא ואית ליה הזמנה מילתא היא הלכך 'אומניה אע"ג דלא גר ביס' *(וברייתא) 'נתנתו' דוקא קאמר ולא בעי כרכו: **גר ביס לי קומנים לא לי, לא לי קומנים לא.** דתקרלי בעלמא הוא: **נפש.** בין שבא הקבר שבנאו לשם חי לכשימות יקבר בו: **דימום.** נדבך של אבנים: **אסור.** אלמא הזמנה מילתא היא: **לא גריבא.** הא' הוסיף אלא לאשמועינן דאע"ג דפנייה למת לאחר זמן מתוך הקבר, הקבר אסור בהגאה משום הוסיף דהיל הזמנה ומעשה, דאי לא הוסיף שרי אי פנייה דהיל כגר ביס ולא אומניה: **אם סיס מכירו.** לאותו דימום: **לא יקבר בו.** אלמא הזמנה מילתא היא: **משום כבוד אביו.** יש לחוש אבל משום איסורי הגאה ליכא כגון אם אם נשם מת אחר מתחילה לא: **ספונג מכניס.** מן הסר לבעת בהן קבר לאביו ולא בנה הרי זה כו': **מוי לגריגא מי מיכא נמ"ד.** אפי' אביו לא קאמר אלא באורג, דהריגא חזי למת אבל מווה פסמן לאורג בגד למת לא אמר דתיהוי הזמנה: **קבר מדע.** הנשתא קס"ד אפילו זימנו למת: **לא פטיל לא.** אלמא דהזמן: **ס"ס פע"ג דלא פטיל.** אלמא הזמנה מילתא היא לכולהו: **ולאפוקי דר"ע כו'.** מוסר הפפים . גבו לדקה למתי מצוה לא לעניים מתים והוציאו מהן ימיחוס לעורך מתים אחרים: **מוסר הפפ .** גבו לשם מת פלוני : **ליורשין .** ליהנות מהן אלמא הזמנה לאו מילתא היא: **פיפא סיפא .** אחדמיה לה מרשא סייעיה מסיפא: **לא יגע בהן .** מדרמיה לה מרשא סייעיה מסיפא: **דימום .** כדמפרש מעמא לקמן: **זילוף .** יין: **מפרץ נמעמים .** לאוקומי כולי תנאי כוותיה: **דלא מוי ליה .** שאינו צריך להוציא בו הסיוע מוקר: **מספקא ליה .** הלכך בלא דעת יורשין לא יעשה דימום דילמא לא תפים ומפסדה להו ליורשין: **לאו מילתא היא .** וטעמייהו דר"מ ורבי נתן לאו משום איסורי הגאה הוא אלא לפי שנתבזה המת עליהן כשנבו אותם בשמו: **ס"ס סכר .** מחיים אחליה לזילוחיה - וניחא ליה שיתבזה לאחר מיתתו להנאת יורשין: **מוקרין בו כלים .** זורקין בגדיהם עליו יותר מן הצורך מפני חיבתו, ומחמת עצרן מתכוונין לאסור אם כל ממונם עליו : **מצוה על אחרים .** הרואין אותם להגילם ולטלן מעליו דאין השבת אבידה גדול מזה אלמא הזמנה לאו מילתא היא, דאי מילתא היא ליכא הגאה :

התם

עין משפט נר מצוה

מ"מ מת גופיה ילפינ' מעגלה. כל"ל מסר"ש

נג א ב מיי' פכ"ג מה"מ כלים הלכה י :

נד ג מיי' פיד מהלכות תפילין הלכה ט סמג עשין כה טור שו"ע א"ח סימן מב סעיף ג :

נה ד ה ו ז מיי' פיד מהלכות תפילין הלכה ט סמג עשין מד"ס ב טוש"ע יו"ד סימן שסד סעיף ח :

נו ח מיי' פ"ט מהלכות מתנות עניים הלי"ח סמג עשין קכב טור שו"ע יו"ד סימן שנו סעיף ח : [ומי' תוס' תוין קכב. ד"ה עורות וכו']

נז ט מיי' פיד מהלכות תפילין הלכה כב סמג עשין ב טוש"ע יו"ד סימן שמט סעיף ג [ונכב אלמס עוד נמו"ק פ"ג דף רט . עוד בימנות פ"ז דף כה:] :

רבינו חננאל

נמר שם שם מע"ז שנאמר אשר עבדו שם הגוים מה ת"ל בהזמנה לא מיתסר עד שתיעבר אף מת כך ומתחבינן עליה דרבא הא דתנן בסמ' כלים פרק כ"ח כפה שטמא מדרס ונתנתו על הספר טהור מן המדרס אבל טמא מגע מת ותנן בסמ' זבים פ"ד אמר ר' יהושע נדה שישבה עם הטהורה בטמא כיסה שבראשה טמאה מדרס ישבה בספינה כלים שבראשה הנם שבספינה טמאים מדרס ש"ם הזמנה מילתא היא ופריק נתנתו וכרכו על הספר כלומר צריך הזמנה ומעשה לפיכך נתנתו היא הזמנה וכרכתו כדר' חסדא דאמר סורד דאומניה למיצר ביה תפילין וצר בי' תפילין אסור למיצר ביה זוזי אומניה ולא צר ביה צר ביה ולא אומניה שרי למיצר ביה זוזי רב חסדא סבר בעי' הזמנה ומעשה תרוייהו אבל הא בלא הא לא מרני. במנחות פ"ג הקשה מהא דתנן בסמ' כלים פרק כ"ו סדין שרוא וילון טמא מדרס ונשאו וילון מדור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אמר ר' יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה אלא אם נגע בו זב טמא מגע זב ושקלו ומרו ואמרי אלא מסיעא מורה ר' יוסי בב' סדינין המקופלין ומונחין וע"ז יושב הזב עליהן העליון טמא מדרס והתחתון טמא מדרס ומגע מדרס ש"ם כלי שאינו לא משכב ולא מושב ודרס עליו הזב טמא מדרס והיא מטמאה (קלה) [תמורה] פי' טמא מדרס ומגע מדרס שאם היה סדין טמא מדרס ומגע מדרס ונשאו וילון מדור מן המדרס ונשאורה מטמאת מגע מדרס שנגעה בו : והא ד א מ ר רב אפא אם היה מכירו להודיע דימום דאוסיה לשם מת חולצו ומותר אותו נפש שבנאו לשם חי משום הוא : והא דאמר רשב"ג אף החוצב אבנים לקבר אביו וקברו במקום אחר לא יקבר בהן עד שיבא אליהו ר' נתן אומר יעשה דימום על קברו או זילוף לפני מטתו רבא מתרץ לה כולה לטעמיה ואמר כולי עלמא הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר זה המת זכה בהו בכולהו וכי מבטי ליה יורשין ומשייריה מידי מהני דנבו להו לחברייהו לשיכך אמר מותר המת ליורשו ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל לשיכך תני לא יגע בהן ר' נתן פשיטא ליה דלא מחיל

מקנה

△ "דמאנה" [אולמא אלמא לאו מ"ל] - נמאנה וקיל מאנה.

* [אתני הסיקרא דבא מקרוא בנוסא המאנה לרבא - אמר מ"ל] [לעיל מח:ומ"ל] נת נתו דכרכא

ל"ל ומדקתני רש"ל

[לעיל מח:]

[ל"ל ומפס]

[מגילה כו:]

[לעיל מח:]

[תוספתא אהלות פפ"ז]

[שקלים פ"ב מ"ס]

[שקלים פ"ב]

[שם]

[נתוספ' שקלים איתא כמו סכת ופו' תו"ש

גי' הירושלמי]

* [מוק הסוגיא: משמע אין אחר נב' ולכאו' אמרא' ר' הנגיא. אמר: הסוגיא הבא' מאמיכה בגיון בגמרא]

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה מידי דאורחיה וכו' הלכך לא מיתסרי תשמיש דידה בהגאה לף וכו' נמחק מלת לף :

[ב] תוס' ד"ה נתנו וכו' בלא נתנתו לספר נמי טהור מן המדרס. כ"ג מי' שבת דף נח ע"א תוס' בד"ה אע"פ וכו' מה שכתבו בזה וזוק סיעב :